

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 7Co/30/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7515214766
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 12. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Frederika Zozuláková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2019:7515214766.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Frederiky Zozulákovvej a členiek senátu JUDr. Agnesy Hricovej a JUDr. Jany Dudíkovej v právnej veci navrhovateľa M. B. nar. X.X.XXXX bývajúceho v V. na C. ul. č. XXX/XX zastúpeného Bc. B. K. nar. XX.X.XXXX bývajúcou v V. na C. ul. č. XXX/XX proti povinnej (odporkyňi) X. B. nar. XX.XX.XXXX bývajúcej v C. B. B. C. č. XX v konaní o zvýšenie výživného o odvolaní povinnej proti rozsudku Okresného súdu Košice - okolie z 26.1.2018 č.k. 15C 872/-67 takto

rozhodol:

M e n í rozsudok v napadnutých výrokoch o výživnom a dlžnom výživnom tak, že zvyšuje výživné od povinnej pre navrhovateľa naposledy určené rozsudkom Okresného súdu Košice - okolie z 30.10.2013 č.k. 19P 196/2013-47 z výšky 30 % sumy životného minima na nezaopatrené dieťa určeného zákonom č. 601/2003 Z.z. o životnom minime v platnom znení od 1.9.2015 do 31.12.2015 na 80 € mesačne a od 1.1.2016 do budúca na 50 € mesačne, ktoré výživné je povinná platiť vždy do 20. dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľa.

Dlžné výživné za obdobie od 1.9.2015 do 26.1.2018 v sume 815,10 € povoľuje povinnej splácať v mesačných splátkach po 50 € spolu s bežným výživným pod hrozbou straty výhody splátok nezaplatením čo i len jednej splátky počínajúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zaviazal prispievať povinnú (odporkyňu) na výživu navrhovateľa sumou 80 € mesačne od 1.9.2015 do 31.12.2015, počnúc 1.1.2016 sumou 50 € splatnou vždy do 20. dňa toho ktorého mesiaca k rukám navrhovateľa, a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Dlžné výživné za obdobie od 1.9.2015 do 26.1.2018 vo výške 1.450 € povolil povinnej splácať v 50 € splátkach spolu s bežným výživným pod stratou výhody splátok. V prevyšujúcej časti návrh zamietol. Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

2. Rozhodol tak na základe návrhu navrhovateľa podaného 30.7.2015, ktorým sa domáhal zvýšenia výživného od matky naposledy určeného rozsudkom Okresného súdu Košice - okolie č.k. 19P 196/2013-47, ktorým bol v čase maloletosti zverený do náhradnej osobnej starostlivosti B. K., ktorá je sestrou jeho babky, do výchovy ktorej bol zverený predtým (do jej smrti) a zo strany matky bolo určené výživné v sume 30 % životného minima na nezaopatrené dieťa. Matka na jeho výživu prispievala len do 8.1.2014, preto bolo výživné vymáhané exekučne. Za rok 2014 bola jeho matka povinná uhradiť výživné 325,56 €, v exekúcii mu bolo uhradené 246,65 €, teda rozdiel na výživnom za rok 2014 činí 63,91 €. Za rok 2015 ku dňu podania návrhu bola vyplatená suma na výžive v sume 108,49 €, teda dlžné výživné je 81,42 €. Matka si k nemu naďalej plní vyživovaciu povinnosť nepravidelne. Ďalej uviedol, že

19.6.2013 prišiel bývať k tete B. K., priniesol si so sebou iba osobné veci. Od 1.9.2013 je študentom Strednej odbornej školy Jána Bocatia v Košiciach, odbor kuchár. Pri nástupe na strednú školu sa mu podstatne zmenili potreby a narástli náklady spojené s ošatením, štúdiom, dopravou, odbornou praxou, ktoré mu bolo potrebné dokúpiť. Keďže jeho matka mu na tieto potreby neprispela do dnešného dňa a rodinné prídavky a príspevok na podporu náhradnej starostlivosti nepostačovali na zabezpečenie potrieb, tieto veci mu teta zakúpila zo svojich úspor. Vynaložené náklady vysoko presahovali sumu príspevku, ktorý mu bol poskytnutý a zďaleka nepostačovali na jeho ošatenie a všetky osobné potreby. Teta zabezpečovala aj jeho zdravotnú starostlivosť, a to pravidelné kontroly na kardiologickom oddelení v Košiciach a v Bratislave, na neurológii, u pediatra, zubára a podobne. Podľa jeho vedomostí matka je zamestnaná od 3.2.2015 ako opatrovatelka v dome seniorov a jej mesačný príjem je okolo 500 €. Z uvedeného dôvodu sa domáha zvýšenia výživného a doplatenia dlžného výživného. Navrhol, aby výživné určené naposledy rozsudkom Okresného súdu Košice - okolie z 8.1.2014 č.k. 19P 196/2013-47 o vyživovacej povinnosti odporukyne (povinnej) mesačne sumou 27,13 € rovnajúcou sa 30 % životného minima vždy do 15. v mesiaci sa zvýšilo počnúc od podania návrhu na 150 € mesačne splatnou vždy do každého 15. dňa v mesiaci k jeho rukám. Zároveň navrhol, aby bola odporukyňa zaviazaná uhradiť výživné, ktoré dlží za obdobie od 19.5.2012 až 23.5.2013, keď bol ešte maloleté dieťa v sume 311,88 €, ďalej rozdiel na výživnom za rok 2014, ktorý činí 63,91 € a rozdiel na výživnom od marca 2015 ku dňu podania návrhu, ktoré činí 81,42 €.

3. Povinná vo vyjadrení k návrhu uviedla, že zamestnaná bola v Špecializovanom sociálnom zariadení pre seniorov Meričian v Košickej Belej ako opatrovatelka, kde jej v rámci znižovania stavu dali výpoveď k 31.12.2015. Od 1.1.2016 je práceneschopná. Začiatok jej práceneschopnosti je však od 29.6.2015, operovaná bola 29.7.2015. V rokoch 2007 až 2011 pracovala v zahraničí, kde s priateľom bývala v garsónke. Na syna nemohla výživné vtedy platiť, pretože za garsónku platila 7.000 Kč mesačne. Vtedy ani nevedela, že jej syn je v starostlivosti jeho matky X. B.. Nevedela, že 21.3.2012 bolo rozhodnuté o zverení do náhradnej starostlivosti jej matky. V súčasnosti platí na M. výživné 27,13 €. Nie je schopná v súčasnosti platiť zvýšené výživné, pretože je práceneschopná a nemocenské dávky by jej na to nevystačili, pretože platí nájom svojmu druhovi, u ktorého býva v L., ďalej potrebuje finančné prostriedky na svoju obživu, najmä základné potraviny. Navyše platí pravidelne poplatky v dome svojho trvalého bydliska v C. B., a to na kanalizáciu, komunálny odpad a svoj podiel dane. Dodáva tiež, že 15.6.2013 vzali synov nábytok v jej neprítomnosti, čo si nemohli dovoliť. Dňa 16.6.2013 prišla z brigády z Čiech domov a otec jej oznámil, že syn je presťahovaný u tety B. K.. Dôvody tohto presťahovania jej dodnes nik nevysvetlil. Nie je ani spokojná so situáciou, že sa neriešil problém o určenie otcovstva jej syna, keď bola navrhovateľkou na riešenie tohto problému. Poznamenáva, že syn mal detské prídavky pravidelne vyplácané, čo si overila na úrade práce.

4. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov konania a listinnými dôkazmi nachádzajúcimi sa v spise. Navrhovateľ uviedol, že spočiatku býval u svojej babky X. B., ktorej bol zverený do náhradnej starostlivosti, tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 19.5.2012. V tom čase bolo určené aj výživné, a to vo výške 30 % zo sumy životného minima, nakoľko matka bola nezamestnaná, vyživovaciu povinnosť si neplnila pravidelne. Stará matka zomrela 23.5.2013, potom mal informácie, že matka odišla pracovať do zahraničia, pričom on sám ostal bez starostlivosti dospelého osoby a bez akýchkoľvek finančných prostriedkov, preto v roku 2013 poprosil sestru jeho starej matky B. K., či k nej nemôže prísť bývať, nakoľko jeho matka znova odišla preč a napriek tomu, že bola v tom čase nezamestnaná, súhlasila, pričom samotná požiadala o vydanie predbežného opatrenia týkajúceho sa zverenia do dočasnej starostlivosti a uznesením Okresného súdu Košice - okolie bol následne zverený do dočasnej starostlivosti tety. Vyživovacia povinnosť ostala na sume 30 % životného minima, keďže matka bola naďalej nezamestnaná, vyživovaciu povinnosť si však naďalej neplnila, preto boli nútení túto sumu vymáhať exekučne. Keďže prišiel bývať k tete, zobral si so sebou len osobné veci, ošatenie, obuv a nejaký nábytok, ktorý bol zakúpený v roku 2012 z príspevku, ktorý bol poskytnutý ešte starej matke v roku 2012. Od 1.9.2013 je študentom stredného odborného učilišťa, študuje na Strednej škole J. Bocatia, v súčasnosti je v 5. ročníku v odbore kuchár, je to 3 + 2-ročné štúdium, do školy dochádza každý deň. Náklady má spojené nielen s ošatením, ale tiež pokiaľ ide o nákup obuvi, so štúdiom a prepravou do školy, povinnou výbavou na prax. Všetky finančné prostriedky zabezpečovala jeho teta, tiež aj zdravotné pomôcky a všetko, čo súviselo s návštevou lekára, či to bol neurológ, zubár, pediater alebo kardiológ. Býva v spoločnej domácnosti s tetou a jej bratom. Náklady, ktoré sa týkajú jeho starostlivosti, ide o náklady na elektrinu, vodu, nákup, stravu, hygienické prostriedky, ošatenie, cestovné, mu uhrádza v plnej výške teta, ktorá je zamestnaná, jej príjem predstavuje 450 až 460 € mesačne. Jeho mesačné

náklady predstavujú výdavky na cestovné mesačne je to 20 €, lieky, lekárske kontroly 10 € mesačne, ošatenie, obuv 40 €, hygienické potreby 10 €, pričom zaplatil v škole jednorazový poplatok v septembri 20 €, lekárske potvrdenie pre potreby školy, zdravotný preukaz, potvrdenie 15 €, nákup kníh 30 €, školských pomôcok v sezóne 15 €, obnova čipovej karty na SAD a MHD 10 €, vreckové 10 €, mobil 10 € a internet 10 €. Stravná jednotka na mesiac je približne 100 €. Povinná vo výpovedi uviedla, že je pravdou, že mala nejaké nedoplatky voči výživnému, tieto nedoplatky však doplatí. V súčasnej dobe je práceneschopná, v roku 2015 bola zamestnaná v Stredisku Hámre v zariadení pre seniorov, kde pracovala od februára do konca roka 2015. Následne dostala výpoveď z dôvodu, že sa tam pohádala s jednou opatrovatelkou. Následne bola práceneschopná do mája 2016. V júni 2016 sa zamestnala na charite, kde robila opatrovatelku, tam však bola len mesiac, pretože nemali pre ňu prácu, tak jej dali výpoveď. Od tohto obdobia je bez pracovného pomeru a je poberateľkou len PN, ktorú poberá. Z týchto finančných prostriedkov nevie platiť výživné. Vo všetkých zariadeniach, v ktorých pracovala, mala uzatvorené riadne pracovné zmluvy, niekde pracovala iba na dohodu, pričom plat záležal od počtu odpracovaných hodín. V roku 2017 poberala dávky zo Sociálnej poisťovne, keďže bola práceneschopná, jej práceneschopnosť trvá doposiaľ, a to z dôvodu, že mala problémy s chrbticou. Chodí k neurológovi a v roku 2017 bola operovaná aj na ženské veci. Z toho dôvodu je práceneschopná. Ďalej uviedla, že v roku 2016 začala v júni pracovať ako opatrovatelka, kde pracovala krátko iba do júla, potom ešte v auguste 2016 asi 3 dni a následne bola práceneschopná v roku 2017 (od 9.8.2017), pričom od mája 2017 do augusta 2017 pracovala v Zariadení Seniorka, keďže v auguste jej zomrel klient, tak tam skončila.

5. Konajúci súd následne citoval ustanovenia § 1, § 156, § 395 ods. 1 CMP, § 62 ods. 1, 2 a 5, § 75 ods. 1, § 65 ods. 3 Zákona o rodine a konštatoval, že z vykonaného dokazovania je zrejmé, že povinná ako matka navrhovateľa sa o neho nielenže nezaujímal, ale neprispievala mu ani na výživu žiadnou finančnou čiastkou, sporadicky sumou určenou vo výške 30 % životného minima. Ďalej zistil, že uznesením Okresného súdu Košice - okolie č.k. 19P 196/2013-12 z 3.10.2013 bol navrhovateľ zverený do dočasnej starostlivosti po smrti starej matky tete B. K., rozhodnutie o zverení navrhovateľa do jej starostlivosti nadobudlo právoplatnosť 8.1.2014. Okresný súd Košice - okolie rozhodol rozsudkom aj o vyživovacej povinnosti matky v sume rovnajúcej sa 30 % životného minima, nakoľko v tom čase bola matka nezamestnaná a suma 30 % sumy životného minima bola podľa vtedy platných právnych predpisov vo výške 27,13 €. Ani toto výživné však matka neplnila, preto bolo vydané poverenie na začatie exekúcie na výživné za rok 2014 a 2015. Navrhovateľ podal návrh na zvýšenie výživného z dôvodu, že sa stal študentom a v súčasnej dobe navštevuje 5. ročník tejto školy. Vykonaným dokazovaním bolo zistené, že žije v spoločnej domácnosti so svojou tetou, ktorej bol zverený do dočasnej opateri, ktorá je zamestnaná v detskom domove ako vychovávateľka, jej mesačný príjem predstavuje cca 400 € mesačne. Uhrádza platbu za energie, t.j. plyn, elektrinu, vodu, stravu, kozmetické, hygienické potreby, ošatenie, obuv, cestovné, platí hypotekárny úver a navyše aj výdavky, ktoré má navrhovateľ spočítavajúce jednak v cestovných nákladoch, ktoré predstavujú mesačne sumu 50 €, t.j. cesta do školy a späť, hygienické potreby cca 10 €, ošatenie, obuv, pracovný odev na pracovnú prax 40 €, stravu, nákup kníh, jednorazový poplatok do školy na začiatku školského roku 20 €, obnova čipovej karty 10 €, sezónny nákup školských pomôcok 15 €. Povinná nevyčísliła svoje náklady, uviedla len, že býva spoločne so svojím druhom, ktorému prispieva na bývanie 250 € a kupuje si stravu a taktiež cestovné a má výdavky súvisiace s lekárom. Platí si tiež cestovné na návštevu školy, keďže externe študuje v odbore zdravotnícky asistent, kde je školné 100 € na školský rok. Školu navštevuje z dôvodu zvýšenia kvalifikácie a z dôvodu, aby si mohla nájsť ľahšie zamestnanie. Z doposiaľ vykonaného dokazovania je zrejmé, že matka si neplní svoju vyživovaciu povinnosť k plnoletému nezaopatrenému dieťaťu a toto nemá možnosť vzhľadom na dennú formu štúdia a prebiehajúcu prípravu na budúce povolanie živiť sa samé, pričom úmerne tejto skutočnosti je aj odporkyňa povinná vyvíjať snahu a úsilie zabezpečiť si adekvátny príjem a prispôbiť tomu aj svoj životný štýl. Nie je možné, aby vyživovaciu povinnosť za matku v plnom rozsahu nahrádzala teta, ktorej bol navrhovateľ zverený do dočasnej starostlivosti. Je pravdou, že odporkyňa bola nezamestnaná, avšak nezamestnaná bola v čase, keď bolo výživné určené, teda v roku 2013 a od tohto obdobia výživné zvýšené nebolo. Keďže samotná odporkyňa nevedela uviesť obdobia, v ktorých bola zamestnaná, resp. nevedela uviesť ani príjem, súd zo Sociálnej poisťovne zistil, že bola zamestnaná v spoločnosti Hámre n.o., Južná trieda Košice ako opatrovatelka od 3.2.2015 na dobu neurčitú, ktorý pracovný pomer skončila k 31.12.2015, za obdobie, kedy bola riadne zamestnaná, jej mzda predstavovala sumu cca 465 € mesačne + nemocenské dávky za obdobie od 6. do 12. mesiaca roku 2015 vo výške 1.629,39 €, čo spolu predstavovalo príjem za obdobie roka 2015 3.185,04 €, a teda z uvedeného je zrejmé, že od februára do decembra 2015 príjem odporkyne predstavoval 318,50 €. Z toho dôvodu za uvedené obdobie priznal navrhovateľovi výživné vo výške 80 €, t.j. od 1.9.2015 do 31.12.2015.

Ďalej zistil, že navrhovateľka v roku 2016 bola zamestnaná na základe dohody o vykonaní práce od 4.7.2016 do 31.10.2016, ďalej od 3.9.2016 do 17.3.2017 v spoločnosti SUNSET 24 Ltd. a taktiež od 1.6.2017 do 31.8.2017 v n.o. Seniorka. Za uvedené obdobie za rok 2016 bola jej vyplatená mzda za júl 146 €, august 55,20 €, september 327,66 €, október 97,86 €, november 89,11 € + nemocenské vo výške 171,90 € a december 2016 nemocenské 280,40 €. Príjem odporkyne tak spolu s nemocenskými dávkami za rok 2016 predstavoval 2.742,23 €, čo je priemerne mesačne 228,51 €. Ako bolo uvedené vyššie, odporkyňa bola zamestnaná v roku 2017 v spoločnosti Sanset 24 Ltd a tiež aj v spoločnosti Seniorka až do 31.8.2017, kde jej príjem za obdobie roka 2017 predstavoval spolu s nemocenskými dávkami sumu 2.676,52 €, čo mesačne predstavuje 223,- €. Súd mal za to, že za uvedené obdobie, t.j. za rok 2016 a 2017 mala príjem, ktorý pozostával jednak z pravidelného príjmu zo mzdy + nemocenských dávok, a teda mohla prispievať na výživu svojho dieťaťa, preto od 1.1.2016 určil výživné 50,- € mesačne. Ďalej mal za to, že odôvodnené potreby už plnoletého dieťaťa nielenže zodpovedajú potrebám dospelého človeka, no vzhľadom na štúdium na strednej škole a na prípravu na budúce povolanie je potrebné a nevyhnutné považovať za odôvodnené aj ďalšie nielen bežné potreby napr. zabezpečovanie školských a študijných pomôcok a potrieb. Mal za to, že odporkyňa je v produktívnom veku, sama uviedla, že sa vzdeláva a má záujem pracovať, v konaní neboli preukázané žiadne okolnosti objektívneho charakteru, ktoré by jej bránili v jej úsilí v aktívnej strane iniciatívne si zabezpečiť stabilný zdroj príjmu v takej výške, aby bola schopná pravidelne zabezpečovať výživné na plnoletého syna, ktorý nie je schopný si svoju výživu zabezpečiť sám a za danej situácie výživu v plnej miere pri absencii výživného zo strany matky preberá jeho teta, s ktorou žije v spoločnej domácnosti. Vzhľadom na to mal za to, že v danom prípade je potrebné zvýšiť výživné od 1.9.2015, t.j. od doby, kedy navrhovateľ nastúpil na strednú odbornú školu, a teda v čase, kedy došlo k preukázateľne zvýšeným výdavkom na jeho strane. Keďže však návrh podal 30.7.2015 v prevyšujúcej časti tento návrh zamietol, nakoľko za toto obdobie nepreukázal zvýšené výdavky (jedná sa o obdobie prázdnin júl, august 2015). Na základe takto zisteného skutočného stavu rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku. Zároveň určil dlžné výživné za obdobie od 1.1.2015 do rozhodnutia o výživnom, t.j. do 26.1.2018, ktorej výšku dlžného výživného určil sumou 1.450,- € a túto jej povolil splácať v 50,- eurových splátkach spolu s bežným výživným pod stratou výhody splátok.

6. Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie povinná (odporkyňa), v ktorom uviedla, že je dlhodobo práceneschopná, nezamestnaná a nemá riadny príjem, preto nie je momentálne schopná hradiť výživné v stanovenej výške. Vzhľadom k jej momentálnej situácii je schopná mesačne platiť výživné vo výške 27,32 €, čo aj pravidelne uhrádza. Na dlžné výživné je schopná platiť mesačne 22,68 €, teda spoločne vo výške 50,- € mesačne. Zároveň navrhuje, aby sa výživné žiadalo aj od otca navrhovateľa a žiada doplniť dokazovanie o psychologické vyšetrenie syna M. B. a otca dieťaťa. Súčasne žiada o uhradenie cestovného, ktoré hradila pri ceste na pojednávania v predmetnej veci 4x cesta Opátka - Košice a späť.

7. Navrhovateľ vyjadrenie k odvolaniu nepodal.

8. Zákonom č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) bol zrušený Občiansky súdny poriadok v znení platnom do 30.6.2016 (§ 473 CSP) a zároveň 1.7.2016 nadobudol účinnosť aj Zákon č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

9. Podľa § 395 ods. 1 CSP, ak § 396 neustanovuje inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

10. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

11. Podľa § 388 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie ani na jeho zrušenie.

12. Výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bol návrh v prevyšujúcej časti zamietnutý, nebol odvolaním napadnutý, nadobudol právoplatnosť, preto nebol predmetom preskúmania v odvolacom konaní (§ 367 ods. 2 CSP).

13. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých vyhovujúcich výrokoch spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z § 379 CSP a § 66 CMP bez nariadenia

pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že súd prvej inštancie síce dostatočne zistil skutočný stav, v súlade s § 191 CSP vyhodnotil dôkazy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo v konaní najavo vrátane toho, čo uviedli účastníci konania a i keď sa v odôvodnení zjavne zaoberal posúdením zmien pomerov, ktoré nastali od predchádzajúceho určenia výživného pre navrhovateľa rozsudkom Okresného súdu Košice - okolie z 30.10.2013 č.k. 19P/196/2013-47, ktorý nadobudol právoplatnosť 18.12.2013, a to v súlade s návrhom navrhovateľa, opomenul právne posúdenie vzťahujúce sa na prejednávajúcu vec, a to § 78 ods. 1 Zákona o rodine, v dôsledku čoho nesprávne formuloval výrok, keď namiesto zmeny rozhodnutia o výživnom naposledy vykonanej rozsudkom Okresného súdu Košice - okolie č.k. 19P/196/2013-47 rozhodol o určení výživného, ktorá nesprávnosť sa napokon preniesla i do rozhodnutia o dlžnom výživnom, pri ustálení ktorého takto nevychádzal z rozdielu medzi doposiaľ určeným výživným a zvýšeným výživným, čím v časti určeného výživného predchádzajúcim rozhodnutím súdu o výživnom duplicitne rozhodol o uložení povinnosti v časti už určeného výživného 30 % zo sumy životného minima, ktorý je titulom pre výkon rozhodnutia doposiaľ.

14. Odvolací súd preto postupoval podľa § 382 CSP a účastníkov vyzval na vyjadrenie k použitiu § 78 ods. 1 Zákona o rodine, ktoré doposiaľ v konaní použité nebolo, ako aj ďalšiemu ustanoveniu § 232 ods. 3 CSP týkajúceho sa splatnosti dlžného výživného, ktoré ustanovenie taktiež súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku nepoužil napriek tomu, že určil splatnosť dlhšiu ako zákonnú trojdňovú. Účastníci vyjadrenie nepodali.

15. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

16. Podľa § 232 ods. 3 CSP lehota na plnenie je 3 dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu.

17. Napriek tomu, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil vec, keď neaplikoval ustanovenie § 78 ods. 1 Zákona o rodine v konečnom dôsledku vykonal dokazovanie na zistenie podstatných a trvalých zmien pomerov navrhovateľa a povinnej, ktoré nastali od predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom a i v odôvodnení tieto pomery správne porovnával, súčasne správne aplikoval ustanovenie § 75 ods. 1 vety druhej Zákona o rodine, z ktorého vyplýva povinnosť súdu prihliadať na potencionálne príjmy povinného rodiča, ak sa bez dôležitého dôvodu vzdá výhodnejšieho zamestnania zárobku alebo majetkového prospechu, prípadne ak na seba berie neprimerané majetkové riziká. Na doplnenie správnosti úvah súdu prvej inštancie odvolací súd dodáva, že na zníženie alebo stratu príjmu povinného rodiča je takto možné prihliadať len v prípade preukázania dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia rodiča, ktorý môže byť napr. preukázateľné výrazné zhoršenie zdravotného stavu znemožňujúceho jeho doterajší výkon práce, skončenie pracovného pomeru z organizačných dôvodov, príp. zníženie príjmu opäť z dôvodov na strane zamestnávateľa a podobne, teda dôvody, ktoré povinný rodič nemôže ovplyvniť. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že vyživovacia povinnosť rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť (§ 62 ods. 1 Zákona o rodine), z čoho vyplýva, že každý rodič je povinný usmerňovať svoje pracovné a životné aktivity tak, aby plnenie vyživovacej povinnosti k dieťaťu nebolo ohrozené a to aj s predpokladom stále sa zvyšujúcich potrieb dieťaťa, ktoré nemá schopnosť samé sa živiť.

18. V tomto prípade matka ako povinná osoba nezabezpečovala starostlivosť o svojho syna M., teda navrhovateľa, ktorý bol rozhodnutím súdu zverený do náhradnej osobnej starostlivosti najskôr starej matky a po jej smrti jej sestre B. K., pričom vyživovaciu povinnosť k dieťaťu stanovenú v minimálnom rozsahu si riadne neplnila, výživné preto muselo byť vymáhané exekučne. Vykonaným dokazovaním bolo nepochybne preukázané, že od predchádzajúcej úpravy výživného od povinnej pre navrhovateľa v roku 2013 došlo k výraznej zmene pomerov, a to k nárastu odôvodnených potrieb už plnoletého navrhovateľa v dôsledku nástupu na stredoškolské štúdium, ako aj jeho veku a rastu, pričom v čase maloletosti navrhovateľa bolo možné aspoň v nevyhnutnom rozsahu uspokojovať jeho potreby z rodinných prídavkov a dávok poskytovaných osobe, ktorá zabezpečovala náhradnú osobnú starostlivosť o v tom čase maloleté dieťa, ktorý nárok okrem rodinných prídavkov dovŕšením plnoletosti navrhovateľa zanikol. Ponechanie výživného na doterajšej úrovni minimálneho výživného by takto predstavovalo ponechanie zodpovednosti za zdravie a život oprávneného dieťaťa, ktoré doposiaľ

nenadobudlo schopnosť samé sa živiť na osobe, ktorá sa o navrhovateľa dobrovoľne stará, teda B. K., ktorá však vyživovaciu povinnosť k navrhovateľovi nemá, čo by bolo v rozpore so zákonom i morálkou. Z vykonaného dokazovania taktiež nevyplýval žiaden ospravedlniteľný dôvod, pre ktorý by povinná nemohla plniť svoju vyživovaciu povinnosť aspoň v rozsahu výživného určeného súdom prvej inštancie v súlade s princípom potenciality možností, schopností a majetkových pomerov povinnej v súlade s § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pričom z obrany matky vyplýva, že prioritne prihliada len na uspokojovanie vlastných potrieb bez ohľadu na to, či jej dieťa má zabezpečené aspoň nevyhnutné životné potreby. Povinná nepreukázala, že by existovali objektívne okolnosti, ktoré by jej bránili dosahovať primeraný príjem a aj jej prístup k plneniu vyživovacej povinnosti k vlastnému dieťaťu je v rozpore s dobrými mravmi. Napokon porovnaním pomerov povinnej v čase predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom s jej pomermi v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie aj odvolací súd dospel k záveru, že došlo k pozitívnej zmene, nakoľko v čase prechádzajúceho rozhodnutia bola nezamestnaná bez akéhokoľvek príjmu, pričom v preskúvanom období bola striedavo zamestnaná a práceneschopná, teda dosahovala príjem z pracovnej činnosti a poberala dávky počas práceneschopnosti, ktorú skutočnosť súd zohľadnil, keď určil rozsah výživného diferencovane podľa dosahovaného príjmu povinnej. K odvolacej argumentácii povinnej, aby bolo výživné žiadané aj od otca navrhovateľa je potrebné podotknúť, že otcovstvo k navrhovateľovi určené doposiaľ nebolo (konanie o určenie otcovstva vedené na Okresnom súde Košice-okolie pod sp.zn. 15C/235/2014 bolo skončené odmietnutím podania), teda navrhovateľ nemá voči komu výživné okrem matky uplatniť. Odvolací súd zároveň nepovažoval za potrebné doplniť dokazovanie v súlade s odvolacím návrhom povinnej o psychologické vyšetrenie navrhovateľa, ako aj otca dieťaťa, nakoľko skúmanie psychického stavu navrhovateľa a neurčeného otca nemôže mať žiaden význam pre posúdenie zmien pomerov, ktoré nastali od predchádzajúceho určenia o výživnom s terajšími pomermi, a teda vo vzťahu k rozsahu vyživovacej povinnosti povinnej k navrhovateľovi.

19. Vzhľadom na to, že súd prvej inštancie správne určil rozsah vyživovacej povinnosti povinnej k navrhovateľovi a len v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci vo výroku napadnutého rozsudku neuviedol, že ide o zmenu pôvodného rozhodnutia o výživnom, odvolací súd podľa § 388 CSP zmenil rozsudok a uvedenú nesprávnosť napravil.

20. S poukazom na to, že súd prvej inštancie vzhľadom na nesprávne právne posúdenie nesprávne ustálil i dlh na výživnom, ktorý bolo potrebné ustáliť ako rozdiel medzi doposiaľ určeným a novourčeným výživným bez ohľadu na nedoplatky povinnej na výživnom v prechádzajúcom období, ktoré sú vymáhané exekučne, odvolací súd zmenil podľa § 388 CSP aj výrok o dlžnom výživnom, ktorý ustálil v sume 815,10 € za obdobie od 1.9.2015 do rozhodnutia súdu prvej inštancie, t.j. do 26.1.2018. V období od 1.9.2015 do 31.12.2015, t.j. za 4 mesiace mala matka prispieť po 80,- € čo je spolu 320,- €, v období od 1.1.2016 do 31.12.2016 12 mesiacov po 50,- € spolu 600,- €, v období od 1.1.2017 do 31.12.2017, t.j. 12 mesiacov po 50,- € čo je spolu 600,- €, v období od 1.1.2018 do 26.1.2018 1 mesiac po 50,- €, pričom celkovo mala prispieť 1.570,- €. Od uvedenej sumy odvolací súd odpočítal výživné stanovené predchádzajúcim rozhodnutím o výživnom v minimálnom rozsahu podľa Zákona č. 601/2003 Z.z. o životnom minime v platnom znení, ktoré bolo v období od 1.9.2015 do 31.12.2015 po 27,13 € čo je spolu 108,52 €, v období od 1.1.2016 do 31.12.2016 12 mesiacov po 27,13 € čo je spolu 325,56 €, v období od 1.1.2017 do 31.12.2017 za prvých 6 mesiacov po 27,13 € čo je spolu 162,78 € a v období od 1.7.2017 do 31.12.2017 po dobu 6 mesiacov po 27,32 € spolu 163,92 € a v období od 1.1.2018 do 26.1.2018 1 mesiac po 27,32 €, čo je celkovo 754,90 €. Rozdiel na výživnom je teda 1.570,- € - 754,90 € = 815,10 €.

21. I keď odvolací súd dospel k záveru, že pre povolenie výhody splátok v tomto prípade neboli splnené podmienky, nakoľko povinná si ani doposiaľ neplnila pravidelne súdom určenú vyživovaciu povinnosť a z toho dôvodu je vedená exekúcia, v časti splatnosti dlžného výživného rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť nemohol, nakoľko navrhovateľ odvolanie nepodal a nepovolenie výhody splátok, teda určenie splatnosti jednorazovou sumou v zákonnej lehote 3 dní by bolo v neprospech odvolateľky s tým, že nejde o konanie, ktoré mohlo byť začaté aj bez návrhu, a teda v uvedenom konaní bol odvolací súd viazaný rozsahom odvolania podľa § 65 CMP.

22. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 CMP v spojení s § 396 ods. 2 CSP, nakoľko nezistil žiadne výnimočné okolnosti, pre ktoré by bolo spravodlivé účastníkom náhradu trov konania priznať.

23. Rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 a nasl. CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľ fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).